

samenvatting

Het nieuwe Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3)

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) is onderdeel van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Lidstaten van de Europese Unie (EU) hebben de vrijheid om het POP af te stemmen op de plattelandsbehoeften in eigen land. Daar staat tegenover dat de lidstaten zelf ook financieel bijdragen aan deze maatregelen (Cofinanciering)

Iedere zeven jaar wordt het Europees Landbouwbeleid herijkt om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. In 2013 eindigde de laatste periode. Dat betekent dat er ook een nieuw POP gemaakt wordt. Het derde Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3) is in concept gereed en ligt nu ter inzage. U wordt uitgenodigd te reageren op het concept POP3 of onderdelen daarvan, middels een reactie via het [reactieformulier](#).

Het concept POP3 is door de twaalf provincies en het Rijk opgesteld, in samenspraak met andere overheden (waterschappen en gemeenten) en belanghebbenden. De provincies werken samen in vier landsdelen. De landsdelen voeren samen met het Rijk het POP3 uit.

Het POP3 is opgesteld volgens de strikte indeling zoals voorgeschreven door de Europese Commissie. Hier vindt u een compacte samenvatting. Uitgebreidere informatie staat in de beleidsbrief van staatssecretaris Dijkema aan de Tweede Kamer waarin de nationale invulling van het totale Gemeenschappelijke landbouwbeleid beschreven wordt. Download [hier](#) de Tweede Kamerbrief over het GLB:

POP3 is gericht op innovatie en duurzaamheid

Het POP3 draagt bij aan de Nederlandse groene groei-strategie. Deze strategie combineert het streven naar economische groei en versterking van de concurrentiepositie met het verbeteren van het milieu. Daarbij wordt gebruik gemaakt van initiatieven in de samenleving.

Innovatie en verduurzaming zijn de belangrijkste opgaven voor de agrarische sector om een krachtige concurrentiepositie te behouden. Het POP3 stimuleert (de ontwikkeling van) productiewijzen in de landbouw die milieuvriendelijker is, maar waarbij de landbouw wel concurrerend blijft. Daarnaast draagt het POP3 bij aan (internationale) doelen op het gebied van natuur, milieu en water zoals de Europese doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijnen, de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn water. De POP3-middelen komen ten goede aan agrariërs en/of aan agrarisch grondgebruik.

Vijf thema's

Voor POP3 is voor de periode 2014-2020 voor Nederland per jaar circa € 85 miljoen beschikbaar uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Het budget wordt –afgerond- als volgt over vijf thema's verdeeld:

- 1.** Versterken van innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht circa € 19 miljoen;
- 2.** Jonge Boeren: circa € 2,5 miljoen;
- 3.** Natuur en landschap: circa € 43 miljoen;
- 4.** Verbetering van de waterkwaliteit; circa € 12,5 miljoen;
- 5.** LEADER (inclusief projecten onder het programma Duurzaam Door): circa € 5 miljoen.
- 6.** Technische bijstand: circa € 3 miljoen

Ad 1 Versterken van innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht

Nederland gaat voor een moderne en renderende agrosector in 2020 die schoon en effectief produceert en die in balans is met mens en omgeving. Nederland stimuleert innovatie met een samenhangend pakket aan maatregelen dat ervoor zorgt dat onderzoek en kennis beter worden benut voor de praktijk.

Naast steun voor de meest innovatieve ondernemers (koplopers) en pilotprojecten, is het van belang dat de innovaties en kennis terecht komen bij de grote groep ondernemers die openstaan voor vernieuwing om hun bedrijf beter en duurzamer te maken (volgers). De kennisoverdracht van de koplopers naar de volgers kan met name via trainingen, demonstratieprojecten etc. plaatsvinden. In samenwerkingsverbanden wordt in de eerdere fase van het innovatieproces onderzoek en kennis (ook internationaal) benut om gezamenlijk problemen op te lossen die door de sector zelf naar voren zijn gebracht. Aanvullend hierop komt er een garantstelling voor de marktintroductie voor risicovolle innovaties (GMI) voor de tuinbouw en andere sectoren. Het op de markt brengen van nieuwe producten en productiesystemen gaat gepaard met aanzienlijke ondernemersrisico's en wordt belemmerd door extra voorwaarden aan de financiering vanwege het risicovolle karakter (afzetmarkt en hoge kostprijs). Met de GMI wordt de drempel verlaagd zodat risicovolle innovaties die maatschappelijk gewenst zijn, op de markt kunnen komen. De eerste rondeelstal is een voorbeeld van dit soort risicovolle innovaties.

Daarnaast worden investeringen in landbouwstructuur (maatregel 17c) gesteund. Het betreft investeringen die zijn gericht op de verbetering van de verkaveling en de toegankelijkheid van landbouwbedrijven, de verbetering van de bodemgesteldheid en de waterhuishouding en/of verplaatsing van landbouwbedrijven (o.a. landinrichting).

Tot slot is er een premiesubsidie voor de brede weersverzekering, deze dekt economische verliezen in open teelten die worden veroorzaakt door ongunstige weersomstandigheden.

Het doel van deze maatregel is om de deelname aan brede weersverzekeringen te stimuleren.

Ad 2 Jonge boeren

Jonge boeren vormen een kwetsbare groep ondernemers. De overname van het bedrijf vormt een zware financieringslast die ervoor zorgt dat ze niet voldoende armslag hebben voor innovatie nadat ze het bedrijf hebben overgenomen. Deze maatregel geeft hen wel die extra middelen om te investeren in duurzaamheid en innovatie.

Ad 3 Natuur en landschap

Het POP3-programma draagt bij aan het herstel van natuur- en milieukwaliteit zoals dat wordt beoogd in de Europese richtlijnen de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water.

De agrarische sector is als grootste grondgebruiker essentieel voor het behalen van de duurzaamheidsdoelen in het buitengebied. Deze doelen kunnen niet alleen gerealiseerd worden in Natura 2000-gebieden, maar zijn ook afhankelijk van beheer in het agrarische gebied. Vooral vogelsoorten zijn hiervan afhankelijk. Agrarisch natuurbeheer kan een substantiële bijdrage leveren aan de (inter)nationale verplichtingen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn, *waaronder ook hydrologische maatregelen Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)*. Agrarisch natuurbeheer kan daarnaast bijdragen aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het platteland.

Voor de jaren 2014 en 2015 zal het bestaande Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL) van kracht blijven en goedkoper en effectiever worden uitgevoerd. Het nieuwe stelsel van agrarisch natuurbeheer met collectieven wordt in de komende tijd verder uitgewerkt.

Ad 4 Verbeteren waterkwaliteit

De landbouw heeft ook invloed op de chemische en ecologische waterkwaliteit. De Nitraatrichtlijn is gericht op het voorkomen en verminderen van waterverontreiniging door voedingsstoffen (o.a. mest) uit agrarische bronnen. De Kaderrichtlijn Water beoogt

om uiterlijk in 2027 een goede ecologische toestand van grond- en oppervlaktewater te bereiken. De kwaliteit van het water wordt verbeterd door het herstel van de natuurlijke vorm en stromingspatronen van de wateren en door het uitspoelen van voedingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Daarnaast is het van belang efficiënt om te gaan met onze hulpbronnen, waaronder (de beschikbaarheid van schoon) water.

Ad 5 LEADER (Liasion Entre Actions de Développement de l'Economie Rural)

De interactie tussen landbouw en samenleving wordt steeds belangrijker. Er ligt een opgave om samen te werken aan de sociaal-economische ontwikkeling van het platteland en aan duurzaam beheer van de ruimte. De agrarische sector moet zich inzetten voor maatschappelijk draagvlak en moet invulling geven aan haar "license to produce" bijvoorbeeld door de relatie stad-platteland en boer-burger te verstevigen. LEADER kan daarin een belangrijke bijdrage leveren. Projecten in dit programma komen namelijk ten goede aan:

- de economische ontwikkeling en werkgelegenheid op het platteland;
- de innovaties op agrarische bedrijven;
- de leefomgeving van de agrarische sector;
- jonge boeren en hun gezinnen;
- of aan krimpgebieden waar alle actoren samen moeten werken aan een sociaal en economisch vitaal platteland;

Daarnaast sluit LEADER goed aan bij de tijdsgeest waarin een actievere inzet van burgers en bedrijven wordt verwacht.

Ook is er ruimte voor natuur- en milieu-educatie binnen het programma Duurzaam Door;

Ad 6 Technische assistentie

Het technische assistentie budget zal hoofdzakelijk ingezet worden voor het Platteland Netwerk en het Regiebureau POP voor verplichtingen rondom communicatie, monitoring en evaluatie. Daarnaast bestaat de mogelijkheid de middelen in te zetten op voorlichting en informatievoorziening, netwerkvorming en controle- en auditactiviteiten.

Bovenstaande thema's hebben geleid tot de volgende maatregelen:

- Kennis en Innovatie (maatregel van artikel 14)
- Investerings (maatregel van artikel 17)
- Agromilieu (maatregel van artikel 28)
- Samenwerking (maatregel van artikel 35)
- Brede Weersverzekering (maatregel van artikel 36)
- LEADER (maatregel van artikelen 42-44)

Door dit samenhangende pakket maatregelen draagt het POP3 optimaal bij aan het nationale en regionale beleid voor het Nederlandse platteland.

Algemene disclaimer

De inhoud en indeling van het concept programmadocument voor het POP3 zijn volgens de vereisten van de toepasselijke Europese wetgeving tot stand gekomen. Het programmadocument moet worden goedgekeurd door de Europese Commissie. Indien de Europese Commissie dat noodzakelijk acht kan het conceptprogrammadocument nog op onderdelen wijzigen. Ook de bevindingen van de ex ante evaluator kunnen leiden tot wijzigingen, evenals de uitkomsten van de consultatie.